

Sterk in verscheidenheid

Coalitieakkoord
op hoofdlijnen
2019 – 2022

INLEIDING

Onze gemeente Vijfheerenlanden is per 1 januari 2019 een feit en telt bijna 55.000 inwoners. Iedereen voelt zich thuis en veilig in de nieuwe gemeente ongeacht geslacht, leeftijd, beperking, levensbeschouwing, geaardheid en ras. Alle inwoners tellen dus voor Vijfheerenlanden! En natuurlijk ook al onze ondernemers, verenigingen en instellingen. Zij staan met elkaar centraal in onze nieuwe gemeente. Dat ziet u terug in onze plannen en resultaten. Of we nu in de dorpen of in onze mooie steden werken.

Voor iedereen willen wij werken aan een duurzaam Vijfheerenlanden, aan het verbeteren van de bereikbaarheid en verkeersveiligheid en voldoende passende woningen. Ook zorg en ondersteuning zijn belangrijke speerpunten. Dichtbij de inwoners georganiseerd en vooral gericht op het voorkómen van problemen.

Bij alles wat de gemeente doet, kijken we om te beginnen naar wat de samenleving hier zelf in wil of kan betekenen. Dit houdt in dat we veel in de wijken en dorpen komen om daar met de bevolking in gesprek te zijn. Of het nu gaat over de ideeën van de inwoners zelf, sportvelden of dorpshuizen, woningbouw of verkeer. We stimuleren initiatieven van inwoners en ondersteunen waar dat door inwoners wordt gevraagd.

De basisdienstverlening van de gemeente organiseren we zo, dat iedereen op een makkelijke manier bij de gemeente terecht kan. Digitaal of telefonisch, of door een bezoek aan de gemeente. Maar wij komen ook zelf naar u toe.

Als de grotere gemeente Vijfheerenlanden haar positie in de regio kan gebruiken om het beste voor onze inwoners en ondernemers te bereiken, dan doen we dat ook met oog voor het belang van de regio zelf. Slim samenwerken is daarbij ons credo.

We steken niet onder stoelen of banken dat een gefuseerde gemeente de eerste jaren nog energie moet steken in het afstemmen van het beleid van de vorige drie gemeenten. Dan kijken we meteen of dingen makkelijker en slimmer kunnen, zodat onze samenleving daar profijt van heeft.

Met volle energie werken we voor inwoners en ondernemers van Vijfheerenlanden aan een krachtige gemeente die het beste van de drie voormalige gemeenten combineert en oog heeft voor de eigenheid van elke wijk, dorp of stad. Een eerste vertaling daarvan ziet u in dit coalitieakkoord op hoofdlijnen.

Namens de collegevormende partijen,
CDA, ChristenUnie, VVD, D66 en PvdA

01

Kerngericht werken en overheidsparticipatie

- Wij respecteren de verschillen tussen de diverse kernen en wijken
- Kerngericht werken is de norm
- Iedere kern krijgt een eigen wethouder
- We stellen € 1 miljoen beschikbaar voor inwonersinitiatieven
- We kunnen niets zonder vrijwilligers
- We introduceren het Right to challenge

02

Sociaal domein

- We zetten in op maatwerk bij zorgverlening
- Onze inwoners ondervinden geen last van de harmonisatie van het zorgbeleid
- Het sociaal domein zien wij als één geheel
- We voorkomen wachtlijsten in de jeugdhulp
- We blijven het goede voorbeeld geven bij arbeidsparticipatie
- Basisonderwijs is voor iedere kern dichtbij en veilig te bereiken

03

Duurzaamheid

- Vijfheerenlanden is een duurzame gemeente
- In iedere kern pakken we de energietransitie op
- Wij maken klimaatadaptatie onderdeel van ons beleid
- We werken aan een toekomstbestendige agrarische sector
- Wij zetten in op afvalscheiding
- Vijfheerenlanden is voor eerlijke handel en duurzaam inkopen

04

Wonen

- Door woningbouw blijven onze kernen en voorzieningen vitaal
- De bestaande woningvoorraad gaan we samen met de corporaties verbeteren

05

Verkeer en openbare ruimte

- Wij maken een nieuw verkeers- en vervoersplan
- Onze openbare ruimte is schoon, heel en veilig

06

Veiligheid

- Vijfheerenlanden investeert in veiligheid
- Veiligheid maak je samen

07

Dienstverlening

- Vijfheerenlanden is dichtbij
- Met onze digitale dienstverlening zijn we 'bij de tijd'

HET COALITIEAKKOORD IN HET KORT

08

Ruimtelijke ontwikkeling

- Door de invoering van de omgevingswet geven we meer ruimte aan initiatieven
- Met alle betrokkenen stellen wij de omgevingsvisie op
- Ons platteland blijft leefbaar en vitaal

11

Recreatie, toerisme, cultuur en sport

- Wij investeren in cultuureducatie
- Wij versterken onze merken Vrijstad Vianen en Glasstad Leerdam in verbinding met het buitengebied
- Groene recreatie en ruimte voor toerisme past bij ons gebied
- Sport brengt Vijfheerenlanden in beweging

09

Economie

- Voldoende vestigingslocaties voor ondernemers zijn belangrijk
- Wij faciliteren snel internet en participeren daarin niet financieel
- Wij kopen meer in bij lokale ondernemers

12

Winkelenstelling op zondag

- Onze inwoners mogen per kern beslissen over de winkelenstelling op zondag

10

Strategische visie

- We pakken onze doelstellingen samen met onze partners op
- Onze bestuurskracht verbeteren we door strategisch te werken

13

Financiën en woonlasten

- Vijfheerenlanden is financieel gezond
- In 2019 verhogen wij de totale woonlasten niet

01

Kerngericht werken en overheidsparticipatie

Wij respecteren de verschillen tussen de diverse kernen en wijken

De kracht van Vijfheerenlanden komt bij uitstek tot uiting in de vele dorpen en wijken die onze gemeente rijk is. Die zijn zeer divers, zowel stedelijk als landelijk. In elke wijk en kern staat persoonlijke kwaliteit van leven, een gevoel van veiligheid, een schone leefomgeving, persoonlijke ondersteuning in zorg en dienstverlening en het in stand houden van voorzieningen centraal. Elke wijk en elk dorp heeft z'n unieke kenmerken en opgaven. In het centrum van de steden spelen andere opgaven dan in de dorpen. Om goed aan te kunnen sluiten werken wij wijk- en dorpsgericht. Dit houdt in dat wij weten wat er speelt, de verschillende netwerken kennen en daarin participeren en initiatieven en opgaven zien ontstaan. Wij zijn dan ook zichtbaar in de dorpen en wijken. Ideeën en initiatieven die vanuit dorpen en wijken krijgen onze steun, waar de samenleving daar om vraagt. Bijvoorbeeld wat betreft het onderhouden en versterken van de kwaliteit van wonen en leven voor alle bevolkingsgroepen. Daarbij kijken wij samen met inwoners naar synergie tussen de verschillende wensen/opgaven en oplossingen. We respecteren de verschillen die er zijn tussen de diverse dorpen en wijken.

01

Kerngericht werken is de norm

Kerngericht werken is onze invulling van overheidsparticipatie. De gemeenschap stelt de norm en niet het bestuur. Daaronder verstaan wij dat wij 'op belangrijke onderwerpen' actief op zoek gaan naar initiatieven in de samenleving, deze stimuleren als dat nodig is en hierop aansluiten als dat mogelijk is. We hebben het lef om los te laten, om ruimte te geven aan een actieve samenleving om samen resultaten te bereiken. Vanzelfsprekend binnen de kaders en uitgangspunten zoals vastgesteld door de raad en binnen de verantwoordelijkheid van het college. De gemeente is immers hoeder van het algemeen belang en van wet- en regelgeving.

Iedere kern krijgt een eigen wethouder

Wij koppelen een eigen wethouder aan iedere kern. Voor bewoners en bedrijven in de wijk is de wijkambassadeur het dagelijkse aanspreekpunt. Deze brengt het contact tot stand tussen inwoners, bedrijven en gemeentelijke organisatie en kan bijvoorbeeld initiatieven bundelen. Wij geven de ambtelijke organisatie een stevig mandaat om het kerngericht werken op niet-bureaucratische wijze te kunnen uitvoeren.

We stellen € 1 miljoen beschikbaar voor inwonersinitiatieven

Wij maken € 1 miljoen structureel vrij om initiatieven uit de samenleving te ondersteunen. Belangrijk criterium voor de aanwending van deze budgetten is dat deze direct of indirect de sociale samenhang bevorderen. Onderdeel van ons kerngericht werken is, dat wij onze collegevergaderingen regelmatig houden in de kernen en wijken. Een ontmoeting met inwoners en bedrijven staat daarbij voorop. Het succes van kerngericht werken is uiteindelijk de kracht van het netwerk dat hierdoor wordt ontwikkeld. We beginnen vanzelfsprekend niet op nul. De drie gemeenten hebben al concrete stappen hierbij gezet. Succesvolle voorbeelden uit Hei- en Boeicop, Everdingen en Achter de Pijp (Leerdam) illustreren dit.

We kunnen niets zonder vrijwilligers

Wijk- en kerngericht werken kan niet bestaan zonder de actieve participatie van vrijwilligers. Die zijn niet alleen van belang in het sociaal domein maar in alle domeinen. Zij zijn de weerspiegeling van de kracht van onze sociale cohesie. Onderdeel hiervan zijn ook onze dorps- en buurthuizen. Deze voorzien in een sociale functie. Het uitgangspunt bij ons kerngericht werken is echter mensen en niet stenen. Dit betekent dat wij geen generiek dorpshuizenbeleid zullen ontwikkelen, maar dorps- of wijkgericht kijken waar behoefte aan is. Dorps- en buurthuizen kunnen onderdeel zijn van deze behoefte. Wij vragen in 2019 subsidie aan voor de ondersteuning van vrijwilligers. We zorgen voor een passende verzekering.

We introduceren het Right to challenge

Als inwoners vinden dat zij gemeentelijke taken anders, beter of slimmer kunnen uitvoeren, dan faciliteren wij hen om dit te doen. Wij stimuleren inwoners om gebruik te maken van het recht om uit te dagen.

02 Sociaal domein

02

We zetten in op maatwerk bij zorgverlening

In het aanbod van zorg blijven wij uitgaan van de oriëntatie van onze inwoners, bedrijven en instellingen. Dat betekent bijvoorbeeld dat zorg in Kedichem door andere partijen geleverd kan worden dan zorg in Ameide of in Hagestein. We zetten dus in op maatwerk. Dat wil zeggen: we betrekken onze inwoners. Dit maatwerk leveren wij op verschillende manieren. Zo blijft bijvoorbeeld het gebruik van persoonsgebonden budgetten integraal onderdeel van het zorgaanbod binnen het sociaal domein, naast het aanbieden van zorg in natura. De vorming van de gemeente Vijfheerenlanden, de provinciewijziging en de overstap naar andere uitvoeringsorganisaties zal de komende jaren nog veel inzet vragen. Daar mogen onze inwoners, bedrijven en instellingen echter geen nadeel van ondervinden.

Onze inwoners ondervinden geen last van de harmonisatie van het zorgbeleid

In de harmonisatie van het zorgbeleid is al veel gebeurd maar een aantal knopen moet nog worden doorgehakt. Bijvoorbeeld wat betreft de keuze voor een arbeidsmarktregio. Ook dit zal nog tijd en inzet vragen. Ook hier benadrukken we een zorgvuldige overgang. Dit geldt bijvoorbeeld ook bij het harmoniseren van ons subsidiebeleid. Onze inwoners, ondernemers en instellingen zullen hiervan dan ook geen last ondervinden. Speciale aandacht geven wij aan de harmonisatie van het beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Deze doelgroep is zo kwetsbaar en tegelijkertijd ook zo potentieel overlast gevend, dat wij deze harmonisatie met urgentie zullen oppakken, maar tegelijkertijd met de grootste zorgvuldigheid zullen uitvoeren. Hiervoor stellen wij dan ook (indien nodig) extra middelen ter beschikking. Om maatwerk niet te belemmeren zullen wij in uitvoeringsverordeningen hardheidsclausules opnemen, zodat formele belemmeringen op de toepassing van maatwerk kunnen worden voorkomen.

Met deze transformatie willen wij de effectiviteit van zorg verbeteren. Vraagstukken in het sociaal domein gaan vaak verder dan Vijfheerenlanden alleen. Daarover gaat het Interbestuurlijk Programma

(IBP) van het Rijk, provincies en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG). Wij gaan ons actief inzetten in die uitvoeringsketens en bestuurlijke netwerken die bijdragen aan een passend zorgaanbod voor Vijfheerenlanden.

Het sociaal domein zien wij als één geheel

Het integraal beleidsplan sociaal domein stellen wij met onze inwoners, hun vertegenwoordigers en zorgaanbieders op. Wij leggen daarbij ook de relatie met sociale veiligheid. Wij willen:

- invulling geven aan de aanbevelingen uit het rekenkamerrapport van de gemeente Zederik over het sociaal domein;
- preventie en (vroeg)signalering versterken;
- de (sociale)infrastructuur voldoende toerusten;
- een passend aanbod;
- het versterken van de 0e lijn door onder meer het versterken van het sociaal netwerk (train de mensen die op huisbezoek gaan om het netwerk te betrekken voor een duurzamere oplossing);
- het verbinden van formele en informele zorg;
- het bestrijden van eenzaamheid door het stimuleren van ontmoetingen;
- Integratie van oud- en nieuwkomers. Inburgeraars moeten taalvaardig moeten zijn om volop te kunnen meedoen in onze samenleving.

Dit koppelen wij aan al lopende initiatieven als bijvoorbeeld gezond in de stad (preventie), armoedepact (vroegsignalering) en welzijn op recept, maar ook aan nieuwe initiatieven als bijvoorbeeld een consultatiebureau voor ouderen. Lopende beleidsdoelstellingen als bijvoorbeeld het stimuleren van maatschappelijke stages, het stimuleren van vrijwilligerswerk en mantelzorg en het zijn van dementievriendelijke gemeente zetten wij door.

We voorkomen wachtlijsten in de jeugdhulp

In het kader van de transformatie van ons jeugdbeleid streven wij ernaar om wachtlijsten te voorkomen en willen wij bereikbare kleinschalige lokale voorzieningen creëren. Hierbij zetten wij actief in op innovatie. Dit zo mogelijk in het kader van het Interbestuurlijk Programma met partnergemeenten en instellingen. Wij accepteren daarbij dat niet ieder initiatief in de praktijk ook succesvol zal zijn.

We blijven het goede voorbeeld geven bij arbeidsparticipatie

De gemeente biedt bovenop de wettelijke taakstelling extra banen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Basisonderwijs is voor iedere kern dichtbij en veilig te bereiken

De basisschool is een elementaire basisvoorziening voor onze kernen. Niet alleen als een belangrijke voorwaarde voor de vitaliteit van de kernen maar ook als partner voor de uitvoering van bijvoorbeeld ons beleid betreffende preventie, de aanpak van onderwijsachterstanden en (jeugd)zorg. Basisonderwijs moet dan ook voor iedere kern binnen Vijfheerenlanden dichtbij en veilig te bereiken zijn. Daarbij streven wij naar integratie van voorzieningen als kinderopvang en servicepunten van de bibliotheek binnen schoolgebouwen. De bibliotheek vervult een belangrijke rol in het sociaal en onderwijsbeleid. Wij zullen samen met het onderwijs en de bibliotheek (waaronder de vrijwilligers) een nieuwe bibliotheekvisie opstellen. Daarbij leggen wij ook de relatie met de aanpak van (digitale) laaggeletterdheid en inburgering.

03 Duurzaamheid

03

Vijfheerenlanden is een duurzame gemeente

Wij zijn trots op het groene karakter van de gemeente Vijfheerenlanden en willen dit samen met onze bewoners blijvend versterken. Wij zien het als onze verantwoordelijkheid om onze mooie gemeente goed achter te laten voor onze kinderen en kleinkinderen. Hiertoe zullen wij samenhangend Duurzaamheidsbeleid opstellen. Wij geven invulling aan duurzaamheid in het Interbestuurlijk Programma (IBP) en de wettelijke verplichtingen. In het gemeentelijke duurzaamheidsbeleid verwoorden we hoe duurzaamheid in de eigen organisatie vorm krijgt. Voor het ontwikkelen van het integraal duurzaamheidsbeleid stellen wij incidenteel € 200.000 beschikbaar. Voor de uitvoering hiervan breiden we de beschikbare beleidscapaciteit op duurzaamheid uit met twee fte structureel. Het beleid is gestoeld op een drietal pijlers: energietransitie, klimaatadaptatie en de circulaire economie.

In iedere kern pakken we de energietransitie op

Uiterlijk eind juni 2019 dienen alle regio's in Nederland een Regionale Energie Strategie (RES) te hebben opgesteld. Hierin moet staan op welke wijze de regio invulling gaat geven aan de klimaatdoelstellingen. Onlangs heeft Vijfheerenlanden te kennen gegeven hun RES samen met een aantal Utrechtse gemeenten in U10-verband te willen opstellen. Ook vinden wij het van belang om deze te laten aansluiten op de RES van de regio AV. Omdat de RES al eind juni 2019 moet zijn vastgesteld, komen wij al in het eerste kwartaal met een visie op de wijze waarop wij willen voldoen aan de wettelijke eisen en op onze eigen ambities. Deze visie vormt onze inbreng in de RES, die wij voor 2021 vertalen in een plan voor de wijken en kernen in Vijfheerenlanden.

Wij organiseren in Vijfheerenlanden een Energietransitie-congres, waar onze inwoners en ondernemers inhoudelijke experts op dit onderwerp kunnen ontmoeten. We doen een pilot samen met inwoners en ondernemers hoe een wijk of kern klimaatneutraal of gasvrij kan worden. De resultaten daaruit leggen wij uiterlijk in 2021 aan de gemeenteraad voor. Daaruit wordt duidelijk hoe wij omgaan met de energietransitie.

Wij maken klimaatadaptatie onderdeel van ons beleid

Klimaatadaptatie zien wij als een verantwoordelijkheid van ons allemaal. We informeren en stimuleren inwoners en bedrijven. Het doel hiervan is een bewustwording gekoppeld aan concrete maatregelen zoals de leefbare tuin, minder verharding en toepassing van groene daken. Als gemeente geven wij op het gebied van klimaatadaptatie alvast het goede voorbeeld door in het kader van de harmonisatie en vernieuwing van ons rioleringsbeleid door te gaan met het afkoppelen van regenwater van het riool. Hierdoor hoeft het 'schone' regenwater niet langer gezuiverd te worden en wordt een deel van de overbelasting van het rioolstelsel door overvloedige regenval voorkomen. Ook bij het inrichten van woonwijken houden we rekening met de wateropgave door gebruik van waterdoorlatende verharding waar dat mogelijk en passend is. Daarnaast heeft ook onze woningbouwopgave gevolgen voor het klimaat. Wij willen een deel van de CO₂-uitstoot die hier het gevolg van is compenseren door het planten van bomen voor woningen die in onze gemeente gebouwd worden.

We werken aan een toekomstbestendige agrarische sector

De agrarische ondernemers zijn een beeldbepalende factor in ons landschap. Ze hebben een

belangrijke rol bij het in stand houden van het landschappelijke karakter van onze gemeente. We zetten daarom in op een toekomstbestendige agrarische sector en koppelen deze aan een visie op het buitengebied. De nu aanwezige agrarische sector moet zich kunnen blijven ontwikkelen. De landbouw zal als apart portefeuilleonderdeel van ons college worden opgenomen.

Wij zetten in op afvalscheiding

Vijfheerenlanden wil op gemeentelijk niveau een bijdrage leveren aan de circulaire economie. Zo gaan wij bij de harmonisatie van het afvalbeleid het project 'Van Afval Naar Grondstof' (VANG), uitbreiden naar heel de gemeente. Hiermee nemen wij onze verantwoordelijkheid in het toegroeien naar 75% afvalscheiding en maximaal 100 kg restafval voor huishoudelijk afval per inwoner in 2020.

Daarnaast geven wij via de kringloopwinkels materialen een tweede kans. In kringloopwinkels kunnen mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt waardevolle werkervaring opdoen en tegelijkertijd werken aan het verkleinen van de hoeveelheid afval in onze gemeente. Daarnaast onderzoeken wij de mogelijkheid van een bouwkringloopwinkel, waar lokale (bouw)ondernemers hun overtollige bouwmaterialen tegen een geringe vergoeding kunnen achterlaten en ZZP'ers in de bouw relatief goedkoop bouwmaterialen kunnen inkopen. Ten aanzien van de milieustraten handhaven wij de situatie dat inwoners op meerdere plekken in de gemeente hun grof afval kunnen aanbieden.

Vijfheerenlanden is voor eerlijke handel en duurzaam inkopen

In 2017 is Leerdam Fairtrade-gemeente geworden door het werk van Team2015, een burgerinitiatief voor het verbreden van het draagvlak voor de Millenniumdoelen en het bevorderen en adviseren over duurzaamheid. Wij streven naar behoud van het certificaat Fairtrade-gemeente per 1 januari 2020 voor geheel Vijfheerenlanden.

04 Verkeer en openbare ruimte

04

Wij maken een nieuw verkeers- en vervoersplan

De verkeersvraagstukken van Vijfheerenlanden zijn aanzienlijk en divers. Er is sprake van veel sluipverkeer. Dit zal nog sterker worden tijdens de verbreding van de A27 en de A15. Ook staat de verkeersveiligheid in onze kernen onder druk. In 2019 ronden wij het nieuwe Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan (GVVP) af. Hiervoor stellen wij een bedrag van € 125.000 beschikbaar en breiden wij het aantal verkeersdeskundigen van onze gemeentelijke organisatie uit met één fte. Al tijdens het opstellen van het GVVP leggen wij de relatie naar regio, Provincie en Rijk om maximale steun te krijgen voor onze oplossingen.

In het GVVP komen onder andere de volgende onderwerpen aan de orde:

- Meer ruimte voor de fiets.
- De ontsluiting van de wijk Broekgraaf in combinatie met de veiligheid van de spoorwegovergangen in Leerdam.
- Inzetten op behoud van goed openbaar vervoer.
- De rol van alternatieve vervoersvormen.
- Verkeerseducatie zoals 'School op Seef'.

Onze openbare ruimte is schoon, heel en veilig

Een goed beheer van onze openbare ruimte is een belangrijk onderdeel van ons kernbeleid. De kwaliteit van de openbare ruimte is immers ook een belangrijk visitekaartje van ieder dorp of stad. Zo heeft 80% van het aantal meldingen dat wij jaarlijks ontvangen betrekking op het beheer van de openbare ruimte. In 2019 harmoniseren wij het beheer van de openbare ruimte qua beleid. Daarbij willen wij ook onze inzet op de onderwerpen schoon, heel en veilig samen met inwoners afwegen. Bijvoorbeeld wat betreft de vraag: hoe en waar onkruid te bestrijden en de inrichting van het openbaar gebied.

05 Wonen

Door woningbouw blijven onze kernen en voorzieningen vitaal

Woningbouw is nodig voor de blijvende vitaliteit van onze kernen en voor het behoud van het voorzieningenniveau in onze dorpen en steden. Met onze geografische locatie nemen we een prachtige plek in, op het snijvlak van stad en buitengebied.

Deze unieke kwaliteit willen we behouden en waar mogelijk versterken. In Broekgraaf en Hoef en Haag wordt nog gebouwd maar binnen 10 jaar zullen deze ontwikkelingslocaties zijn afgebouwd. Ontwikkelingslocaties voor de jaren daarna ontbreken. In de regio Utrecht is de woningbouwopgave recent berekend op 104.000 woningen tot 2040. Dit biedt een kans voor Vijfheerenlanden. Zowel ter versterking van onze kernen en van ons buitengebied. Wat betreft onze kernen onderscheiden we drie soorten. In de kleine kernen staan we autonome groei toe, voor de eigen behoefte van de kern. In de verzorgingskernen willen wij bouwen naar behoefte toestaan voor alle generaties bewoners van binnen en buiten de kern. Daarmee waarborgen wij ook de vitaliteit van deze kernen door het behoud van het draagvlak voor het voorzieningenniveau. Voor onze twee grote kernen hanteren wij een gelijke doelstelling. Wij zien bij deze twee kernen echter ook mogelijkheden om bij te dragen aan de regionale opgave. Deze bijdrage betreft indicatief een percentage van circa 10% van het huidige inwoneraantal, ofwel een aantal van circa 800 woningen per grote kern in de periode tot 2040. Over de gehele gemeente hanteren wij een percentage van 30% sociale huur- of koopwoningen.

Door de grote bouwopgave in het verstedelijkte deel van de regio Utrecht, is het noodzakelijk om natuur- en recreatiecompensatie te zoeken in het groene gebied. Wij zien grote kansen voor deze compensatie in de Vijfheerenlanden. Onze ambitie is om dat gelijk op te laten gaan met investeringen in de kwaliteit van ons gebied en het realiseren van klimaatdoelstellingen. In onze omgevingsvisie en woonvisie zullen wij concrete invulling geven aan bovenstaande doelstellingen. We stimuleren transformatie van leegstaande kantoorgebouwen en vrijkomende agrarische gebouwen naar woningen. Ook geven we vernieuwende woonvormen zoals 'tiny houses' en samenlevingsvormen zoals erfdelen, een kans. Collectief particulier opdrachtgeverschap is een kans om inwoners zelf zeggenschap te geven over hun nieuwe woning en woonomgeving. We leren daarbij van de lessen van andere gemeenten.

De bestaande woningvoorraad gaan we samen met de corporaties verbeteren

Wij hebben bewust gekozen om toe te treden tot woningmarktregio Woongaard. Binnen dit gebied is sprake van een minder gespannen huurmarkt, waardoor de kansen van onze inwoners

05

worden vergroot. In combinatie daarmee gaan wij de kwaliteit van onze bestaande woningvoorraad versterken. Dat betreft in eerste instantie onze meer kwetsbare wijken. Daarin trekken we samen op met onze corporaties. Onderdeel van de versterking van de huidige woningvoorraad is het verduurzamen, levensloopbestendig maken daarvan en maatregelen nemen die de doorstroming bevorderen. Wij nemen dit op in de prestatieafspraken met onze corporaties. In het uitvoeren van deze versterking zien wij ook een rol voor de lokale bouwnijverheid. Het instrument van duurzaamheidsleningen en startersleningen worden door ons voortgezet en het instrument blijversleningen passen we toe voor geheel Vijfheerenlanden.

1. Kleine kernen zijn Everdingen, Hagestein, Hei- en Boeicop, Hoef en Haag, Kedichem, Leerbroek, Nieuwland, Oosterwijk, Schoonrewoerd en Zijderveld
2. Verzorgingskernen zijn Ameide, Lexmond en Meerkerk
3. Grote kernen zijn Leerdam en Vianen

06 Veiligheid

Vijfheerenlanden investeert in veiligheid

We werken actief aan het verder verbeteren van het veiligheidsgevoel. In dit verband is het behoud van de politieposten van groot belang. Een ander punt is het uitbreiden van de formatie van de gemeentelijke Bijzondere Opsporingsambtenaren (BOA's). Veiligheid gaat niet alleen over meer blauw op straat, maar ook over de inrichting van de openbare ruimte en de activiteiten in het sociaal domein. Daarom nemen wij veiligheidsaspecten mee in afwegingen bij het ontwerp van woonwijken, het schoon, heel en veilig houden van de buitenruimte en zien wij een preventieve rol in het sociaal domein op het gebied van veiligheid. Met de hiervoor genoemde extra inzet van BOA's en de toepassing van integraal veiligheidsbeleid, richten wij ons met name op drie speerpunten:

- Huiselijk geweld en aanpak kindermishandeling;
- Handhaving op drank- en drugsoverlast;
- Oermijning en radicalisering.

Veiligheid maak je samen

Veiligheid zien wij als een gedeelde verantwoordelijkheid voor politie, gemeente, maar juist ook van inwoners zelf. In ons veiligheidsbeleid zoeken wij dan ook nadrukkelijk de verbinding op met onze inwoners. Dit doen wij door als gemeente maximaal aan te sluiten op initiatieven van inwoners en niet andersom. Dit kan zowel gaan om bestaande initiatieven – zoals Whatsapp-groepen en BurgerNet – als nieuwe initiatieven. Daarnaast leggen wij hierbij de relatie met regionale verbanden als Samen Veilig en het Veiligheidshuis. Kortom: met een integrale aanpak, voldoende aandacht voor preventie en het zoeken naar verbinding lokaal (met onze inwoners en ondernemers) en onze regionale partners zorgen wij ervoor dat iedereen zich in Vijfheerenlanden veilig kan voelen. Dat geldt niet alleen voor inwoners en ondernemers, maar ook voor hulpverleners, bestuurders en ambtenaren. Agressie, geweld en bedreigingen aan hun adres vinden wij onaanvaardbaar.

06

07 Dienstverlening

Vijfheerenlanden is dichtbij

Als gemeente willen wij echt 'de eerste overheid' zijn. Dichtbij en ten dienste van onze inwoners. Tegelijkertijd zien wij dat het aantal momenten dat inwoners bij de gemeente moeten zijn voor paspoorten en rijbewijzen terugloopt. Deze trend zet zich de komende tijd voort, omdat de geldigheid van (reis)documenten is verlengd naar 10 jaar. Dit leidt de komende vijf jaar tot een grotere afname van het aantal baliecontacten. Desondanks vinden wij het belangrijk dat onze inwoners bij ons terecht kunnen. Fysiek in onze drie locaties, maar ook telefonisch en digitaal via de website of met emailcontact. Om de fysieke bereikbaarheid van de burgerzakenbalie te borgen, zorgen wij ervoor dat onze inwoners vijf dagen per week en drie avonden op afspraak terecht kunnen bij één van onze drie balies in Leerdam, Meerkerk of Vianen. Aan de hand van de ervaringen in het jaar 2019 en de mogelijk verdere terugloop van baliecontacten,

07

bekijken wij of het nodig is om de openingstijden in 2020 aan te passen. Het gaat hierbij primair om onze inwoners en bedrijven en wat zij op welk moment nodig hebben. Welke accommodaties hier voor nodig zijn, is een afgeleide van die behoefte. 'Dichtbij' betekent ook dat wij de kwaliteit van onze communicatie verbeteren. Wij stellen een 'versimpelteam' in om de kwaliteit van onze schriftelijke communicatie te verbeteren. In het kader van 'dementievriendelijke gemeente' trainen wij onze medewerkers in het contact met dementerende inwoners.

Met onze digitale dienstverlening zijn we 'bij de tijd'

Om de dienstverlening op peil te brengen en te houden, investeren wij de komende jaren bijna € 1 miljoen extra in digitale dienstverlening. Het uitgangspunt hierbij is 'de basis op orde'. We streven er niet naar om koploper te zijn, maar willen voor wat betreft digitale dienstverlening wel leveren wat onze inwoners en bedrijven redelijkerwijs van hun gemeente mogen verwachten. Waar mogelijk hebben we hierbij oog voor deregulering. We sluiten aan op (wettelijk verplichte) landelijke voorzieningen. Ook wil de gemeente Vijfheerenlanden toegerust zijn op het werken met en leveren aan het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO). De gemeente is een informatie-intensieve organisatie met een primaire focus op dienstverlening. Daarom zijn wij afhankelijk van een goed werkende informatievoorziening en -systemen, waarbij inwoners erop moeten kunnen vertrouwen dat hun gegevens in goede handen zijn bij de gemeente (AVG-wetgeving).

08. Ruimtelijke ontwikkeling

08

Door de invoering van de omgevingswet geven we meer ruimte aan initiatieven

Op 1 januari 2021 zal de Omgevingswet in werking treden. Deze wet bundelt 26 wetten op het gebied van de fysieke leefomgeving. De doelstellingen van de wet (de wens om zaken te vereenvoudigen, meer ruimte te geven aan initiatieven en maatwerk mogelijk maken) sluiten goed aan bij de visie van de gemeente Vijfheerenlanden.

Met alle betrokkenen stellen wij de omgevingsvisie op

De omgevingswet en harmonisatieopgave bieden een unieke kans om bij de start van de nieuwe gemeente het ruimtelijk beleid anders vorm te geven. Hierbij doen we nadrukkelijk de handreiking naar onze partners: help mee bouwen aan onze nieuwe gemeente!

Bij het gaan voldoen aan de Omgevingswet, en daarna bij het opstellen van de Omgevingsvisie, zetten wij in op maximale participatie van onze samenleving in het hele ontwikkelproces. Alle partijen worden aan de voorkant betrokken. Onze ambitie voor overheidsparticipatie komt zeker in dit dossier tot uitdrukking. De omgevingsvisie ontstaat dan vanuit de dialoog met de Vijfheerenlandse samenleving (inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties). Wij gaan hierbij actief op zoek naar initiatieven in de samenleving, stimuleren deze en sluiten hierop aan. Het belangrijkste uitgangspunt voor de Omgevingsvisie is wat ons betreft dat deze zo simpel mogelijk gehouden moet worden. Dit geeft ruimte voor het stimuleren van initiatieven uit de samenleving en brengt efficiëntievoordelen met zich mee.

Ons platteland blijft leefbaar en vitaal

Bij vrijgekomen agrarische gebouwen en grond bekijken we hoe we de gebruikersmogelijkheden kunnen verruimen. Bij bedrijfsbeëindiging of bedrijfsverplaatsing, werkt de gemeente proactief mee aan de bestemmingswijziging. Om verrommeling tegen te gaan, benaderen wij initiatieven om een structurele invulling te geven aan vrijgekomen agrarische gebouwen vanuit een positieve grondhouding.

09 Economie

Voldoende vestigingslocaties voor ondernemers zijn belangrijk

Het is van groot economisch belang om voldoende vestigingslocaties en uitbreidingsmogelijkheden voor ondernemers te hebben en te houden. De huidige bedrijventerreinen van Vijfheerenlanden zijn nagenoeg vol maar de vraag naar bedrijfsperven blijft hoog. De uitbreiding van een bestaand of de ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein kost jaren en moet tijdig worden opgepakt. Wij zien in eerste instantie ruimte voor

09

uitbreiding in Leerdam, Meerkerk en Vianen. De ruimte daarvoor is in principe ook beschikbaar. In een op te stellen visie op bedrijfsterreinen zullen wij deze ruimtebehoefte onderbouwen. In de visie zal ook aandacht worden besteed aan het verduurzamen van onze bedrijfsterreinen. Hier gaan wij samen met onze ondernemers actief aan werken.

Wij faciliteren snel internet en participeren daarin niet financieel

Wij willen een convenant aangaan met een of meerdere marktpartijen die glasvezel willen aanleggen. Wij bepalen de voorwaarden waaronder marktpartijen deze aanleg mogen uitvoeren (bijvoorbeeld wat betreft degeneratiekosten, leges en aanlegdieptes). De gemeente Vijfheerenlanden zal echter niet financieel participeren in snel internet of garanties afgeven.

Wij kopen meer in bij lokale ondernemers

In ons geharmoniseerde maar ook vernieuwde inkoop- en aanbestedingsbeleid hebben wij meer ruimte om lokale ondernemers zoveel mogelijk uit te nodigen om in te schrijven op door ons in de markt te zetten overheidsopdrachten. In 2019 harmoniseren wij ons lokale detailhandelsbeleid. Wij zullen harmoniseren, maar niet synchroniseren. Wij houden dus oog en ruimte voor lokale verschillen.

10 Strategische visie

We pakken onze doelstellingen samen met onze partners op

Veel van onze speerpunten beperken zich niet tot de grenzen van onze gemeente. De basis voor samenwerking is vastgelegd in het Interbestuurlijk Programma (IBP). Een vorm van samenwerken waarbij overheden en andere betrokkenen samen de schouders eronder zetten op basis van gelijkwaardigheid en wederkerigheid. Het is zaak dat wij onze doelstellingen voldoende onder de aandacht brengen bij onze partners van bijvoorbeeld de Regio U10 en de Regio Alblasserwaard-Vijfheerenlanden, in coalities kunnen werken. Hierdoor kunnen wij onze doelstellingen hoog op de agenda krijgen en synergie bereiken bij het realiseren daarvan.

10

Onze bestuurskracht verbeteren we door strategisch te werken

Dit is des te belangrijker omdat de planningshorizon van belangrijke overheidsprogramma's verder in de toekomst ligt. Zo heeft het klimaatakkoord een looptijd tot 2050 en heeft de woningbouwopgave van de regio Utrecht een looptijd tot 2040. Ook programma's met betrekking tot bijvoorbeeld mobiliteit kennen looptijden van vaak twintig jaar. Besluiten in het kader van dergelijke programma's worden veelal op regionaal, provinciaal of zelfs nationaal niveau genomen. Dit terwijl de consequenties hiervan vaak op lokaal niveau worden ondervonden. Het is dus zaak dat de gemeente Vijfheerenlanden in het belang van zijn inwoners, bedrijven en instellingen ambtelijk én bestuurlijk is vertegenwoordigd op deze hogere bestuurlijke niveaus. Om effectief op deze niveaus te kunnen handelen is het allereerst zaak dat wij weten wat wij willen. Daarom stellen wij een Visie Vijfheerenlanden 2035 op. Deze wordt gemaakt in nauwe samenwerking met onze inwoners, bedrijven, verenigingen en instellingen en met alle anderen die zich bij Vijfheerenlanden betrokken voelen.

11 Cultuur, recreatie, toerisme en sport

11

Wij investeren in cultuureducatie

Cultuureducatie is voor ons een belangrijk onderdeel van ons cultuurbeleid. Dit betreft kunstzinnige vorming in brede zin. Wij zien daarbij grote kansen door het inschakelen van lokale verenigingen en instellingen. Bijvoorbeeld door lokale muziekverenigingen in te schakelen bij muzikale educatie en onze musea bij kunst- en erfgoededucatie. Wij nemen hiervoor € 30.000 extra in de begroting op. Wij onderzoeken in 2019 de instelling van een Kunst- en Cultuurfonds Vijfheerenlanden. Een dergelijk fonds kan stimulerend werken op de hoeveelheid en beleving van cultuur in brede zin.

Wij versterken onze merken Vrijstad Vianen en Glasstad Leerdam in verbinding met het buitengebied

Vijfheerenlanden combineert twee mooie historische steden met een prachtig buitengebied met vele verborgen parels. En dat vlakbij grote stedelijke regio's als de Regio Utrecht en de Regio

Rijnmond. De kansen die dit biedt benutten wij door het uitbouwen van onze citymarketing. Daarbij is het niet de bedoeling om te komen tot een nieuw 'merk' maar om de bestaande merken Vrijstad Vianen en Glasstad Leerdam beter te benutten door enerzijds de activiteiten die onder deze merken vallen waar mogelijk te versterken en anderzijds deze merken ook te verbinden met de mogelijkheden die het prachtige buitengebied van beide steden biedt.

Het profiel van de Glasstad Leerdam is uniek in Nederland. De combinatie van nijverheid, ambacht en kunst en design willen wij behouden en waar mogelijk versterken. Bijvoorbeeld door de uitvoering van een talentontwikkelingsprogramma voor glasblazers. Onze inzet daarbij zullen wij koppelen aan de marketing van Glasstad Leerdam.

Groene recreatie en ruimte voor toerisme past bij ons gebied

Wij zetten in op groene recreatie met behoud van de kwaliteit van het rustige buitengebied. Onder andere door ruime mogelijkheden voor bed and breakfast, kamperen bij de boer en verkoop van streekproducten. Wij maken ons sterk voor verbinding tussen de Oude en Nieuwe Hollandsche Waterlinie. Wij zorgen voor voldoende parkeergelegenheid bij de start van fiets- en wandelroutes.

Sport brengt Vijfheerenlanden in beweging

Sporten is leuk en meteen ook een goed middel om elkaar te ontmoeten en samen activiteiten te ondernemen. Wij stimuleren onze inwoners om meer te gaan sporten en te bewegen op een manier die bij hen past. Dat maatwerk passen we ook toe op de harmonisatie van het sportbeleid. We gaan dan ook niet harmoniseren op het beste van iedere oude gemeente. Dat is financieel niet op te brengen. Het nieuwe sportbeleid voeren wij zorgvuldig in. Wij willen sport (maar bijvoorbeeld ook cultuur) toegankelijk houden voor iedereen, met name voor kinderen uit gezinnen met inkomens onder de 120% van het wettelijk minimumloon. Onze deelname in bijvoorbeeld stichting Leergeld zetten we dan ook voort.

12 Winkelenstelling op zondag

Onze inwoners mogen per kern beslissen over de winkelenstelling op zondag

Het verruimen van de winkelenstelling op zondag is een vraagstuk waarover in ons gebied de meningen uit elkaar lopen. Wij spreken het vertrouwen uit dat onze inwoners heel goed weten wat voor hun kern het beste is. Daarom vragen wij hen tijdens de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen van 20 maart 2019 naar hun mening. Wij doen dit in de vorm van een enquête. De spelregels die wij daarbij hanteren zijn als volgt:

- De enquêtevraag wordt: Mogen de winkels in <uw kern> open op alle zondagen van 12.00 uur - 17.00 uur?
- De enquêteformulieren mogen van 20 maart tot en met dinsdag 26 maart 2019 worden ingeleverd op een van de gemeentehuizen. Hiermee worden de inwoners boven de 18 die niet mogen stemmen bij de provinciale verkiezingen, gefaciliteerd en kan bij lage opkomst nog worden opgeroepen om de enquête alsnog in te vullen na de verkiezingsdag.
- Per kern/enquêtegebied geldt een opkomstdrempel van 33% waarna de uitkomst van de enquête bindend is.

12

- Als in een kern minder dan 33% van de “stemgerechtigden” hun enquêteformulier inleveren, dan telt de uitkomst van de enquête voor deze kern niet. In dergelijke kernen blijven de huidige openingstijden gelden.
- Bij een opkomst per kern van meer dan 33%, waarvan 50% ja stemt, worden de openingstijden op zondag verruimd.
- Bij een opkomst per kern van meer dan 33%, waarvan 50% nee stemt, blijft de situatie zoals die nu is.
- Ondernemers blijven te allen tijde vrij om zelf te beslissen over de openingstijden van hun winkel binnen de grenzen van de gemeentelijke verordening.

Wij hebben afgesproken dat bij de vaststelling van de verordening inzake de winkeltijden de ChristenUnie fractie in de Raad zijn eigen afweging kan maken. Ook mag in dat geval de wethouder van de ChristenUnie in het college van burgemeester en wethouders een minderheidsstandpunt innemen.

13 Financiën en woonlasten

Vijfheerenlanden is financieel gezond

Vijfheerenlanden is gevormd vanuit een situatie van drie financieel gezonde gemeenten. Hierdoor hebben we een financieel gezonde basis met een structureel sluitende begroting. De begroting 2019 stellen wij op, inclusief de financiële vertaling van het nieuwe beleid uit dit coalitieakkoord. In 2019 starten wij vanuit een situatie van preventief toezicht door de Provincie Utrecht. Dit is gebruikelijk bij een gemeentelijke fusie. Vanaf 2020 vallen wij onder het reguliere toezichtsregime.

Er is sprake van een goed evenwicht tussen de inkomsten en uitgaven van de gemeente Vijfheerenlanden. Hierbij kijken wij niet alleen naar de inkomstenkant, maar ook naar de uitgavenkant. In 2020 zullen wij hiervoor een begrotingsanalyse uitvoeren om te kijken op welke onderdelen het qua budgetten eventueel minder kan om deze middelen elders effectiever in te kunnen zetten. Wij hebben bijzondere aandacht voor risicomanagement en de ontwikkeling van onze grondexploitaties. Ook zorgen wij voor voldoende ruimte om eventuele tegenvallers op te vangen.

13

In 2019 verhogen wij de totale woonlasten niet

De inwoners van Vijfheerenlanden kennen verschillende startsituaties voor wat betreft de gemeentelijke woonlasten. Die verschillen blijven in 2019 nog voor een deel bestaan. Dit komt omdat de afvalstoffen- en rioolheffing in 2019 gelijk zijn aan het niveau van 2018. De onroerende zaakbelasting wordt in 2019 geharmoniseerd, maar niet geïndexeerd (dus niet verhoogd als het gevolg van inflatie).

Het uitgangspunt voor afvalstoffen- en rioolheffing blijft kostendekkendheid, maar wij kijken nadrukkelijk ook naar mogelijkheden om de kosten te beperken. Wat betreft de afvalstoffenheffing gaan wij in 2020 een systeem van tariefdifferentiatie invoeren tussen één- en meerpersoonshuishoudens. Deze systematiek is vergelijkbaar met die van de oude gemeenten Zederik en Vianen. Wat betreft de rioolheffing besluiten wij in 2019 over de vraag wat de beste wijze van rioolheffing is.

Voor wat betreft de overige leges en tarieven nemen wij twee jaar de tijd om toe te groeien naar één tarief voor de hele gemeente. Deze leges en tarieven worden geleidelijk geharmoniseerd. Uitgangspunt hierbij is dat eerst het onderliggende beleid wordt geharmoniseerd en daarna het bijpassende tarief wordt bepaald. Tot die tijd is er geen sprake van indexering van deze tarieven.

Bijlage

Meerjarige financiële onderbouwing

Evenwicht tussen uitgaven en inkomsten

In dit coalitie-akkoord zijn verschillende beleidsvoornemens opgenomen. Veel van deze voornemens brengen kosten met zich mee. Tijdens het schrijven van het coalitie-akkoord is steeds aandacht geweest voor het behouden van balans tussen onze ambities aan de ene kant en verantwoord financieel beleid aan de andere kant. Waar mogelijk zijn uitgaven dan ook voorzien van dekkingsmogelijkheden of besparingen. De resultaten hiervan staan in de onderstaande tabel. Uit het overzicht blijkt dat er sprake is van een (structureel) sluitend huishoudboekje. :

OMSCHRIJVING	2019	2020	2021	2022	2023
Actueel saldo begroting (conform Kaderbrief)	2.573	3.455	4.067	3.692	3.692
Technische aanpassingen					
Sociaal domein (reëel ramen bestaand beleid)	-1.950	-1.950	-1.950	-1.950	-2.100
Afsluiten en overbrengen archieven	-450	-	-	-	-
Ontwikkeling algemene uitkering obv 2018	-330	-330	-330	-330	-330
Overige aanpassingen	-	-26	-26	-26	-26
Financiële vertaling beleidsvoornemens					
Bewonersinitiatieven	-500	-1.000	-1.000	-1.000	-1.000
Sociaal domein (nieuw beleid)	-432	-20	-20	-20	-20
Duurzaamheids- en afvalbeleid	-445	-205	-205	-205	-205
Verkeer en vervoer	-210	-65	-65	-65	-65
Veiligheid (formatie gemeentelijke BOA's)	-110	-110	-110	-110	-110
Dienstverlening	-135	-135	-	-	-
Ruimtelijke ontwikkelingen (omgevingswet en woonvisie)	-130	-80	-80	-	-
Economie (citymarketing en snel internet)	-165	-150	-150	-150	-150
Visie en strategie	-237	-	-	-	-
Sportbeleid; projectleider	-75	-75	-75	-	-
Bedrijfsvoering (ICT, deelname archiefdienst)	-477	-477	-77	-77	-77
Dekkingsbronnen					
Dekking uit bestaande budgetten, oud-voor-nieuw of reserves	3.050	1.175	475	258	258
Ingeboekte besparingen	243	163	212	212	212
TOTAAL GENERAAL	220	170	666	229	79

